SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:194

av Tobias Andersson (SD)

Krav på planerbar elproduktion för AI

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur utbyggnaden av AI-infrastruktur och annan beräkningsintensiv verksamhet kommer att påverka Sveriges långsiktiga behov av el, effekt och nätkapacitet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur befintlig reservkraft i datacenter kan bidra till elsystemet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningen särskilt bör analysera kärnkraftens roll för AI-utbyggnaden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det pågår en global kapplöpning för framtidens innovationer och tekniska framsteg, vilket i grunden avgör respektive lands konkurrenskraft. För stunden är det AI och AI-relaterade bolag och tekniker som attraherar enorma summor i investeringar. Att AI redan har förändrat och kommer att fortsätta förändra såväl vardagsliv som affärsmodeller är uppenbart. Om Sverige och EU fortsätter att vara steget efter USA och delar av Asien när det kommer till investeringar i och utveckling av AI, appliceringar av AI i befintliga och nya företag och egen beräkningskapacitet (AI compute) kanske vi aldrig kommer i kapp.

Inte minst beräkningskapaciteten kan vara avgörande för svensk innovationsförmåga, vår industriella konkurrenskraft och i förlängningen vår nationella säkerhet. Det finns redan ett flertal större projekt i Sverige kopplat till detta; många miljarder ska investeras i AI-datacenter, forskning och utveckling med mera.

I Sverige har vi redan haft en negativt betingad debatt kring datacenter och den lär inte avta när allt större investeringar tycks ske i AI-infrastruktur och AI-relaterade datacenter. Den befogade kritiken bygger bland annat på att de kommer att konsumera

enorma mängder energi, skapa förhållandevis få arbetstillfällen i första led och ta stora naturområden i anspråk. Befogade invändningar som i sin tur behöver ställas mot vår konkurrenskraft, innovationsförmåga, blivande skatteintäkter och arbetstillfällen i nästa led. Givet dessa svåra avvägningar kommer politiken, lokalsamhällena och de berörda företagen behöva föra nära dialog om de olika intressekonflikter som kan uppkomma.

Sverige har förutsättningar att vara ledande i denna globala utveckling tack vare innovativa företag, duktiga entreprenörer, välfungerande riskkapitalmarknad och inte minst god tillgång till fossilfri el och ett historiskt stabilt elsystem tack vare vattenkraften och kärnkraften. Samtidigt är det inte självklart att det som näringslivet önskar på AI-området är samma sak som politiken och folket efterfrågar. För att fördelarna på den svenska marknaden inte bara ska slukas av utländska AI-bolag – med kraftigt stigande elpriser och drastiska konsekvenser för övrigt näringsliv som följd – bör politiken överväga att, likt till exempel USA, ställa ökade krav på egen produktion av el och smarta energisystemslösningar för värme, vatten, reservkraft etcetera när AI-datacenter byggs. Inte för att dämpa investeringsviljan utan för att minska intressekonflikter och slå vakt om vårt el- och energisystem.

Idag byggs datacenter med olje- eller dieselgeneratorer som kraftreserv eftersom de kräver 100 % drifttid och därför inte kan riskera att bara vara beroende av väderberoende kraft. Denna kraftreserv skulle kunna utgöra en stor tillgång för vårt elsystem om det fanns incitament och strukturer på plats för att ansluta dessa fossila generatorer till nätet. Samtidigt vore det på lång sikt rimligare att kärnkraft utgör stommen av den planerbara kraftproduktionen för AI-infrastruktur, datacenter och annan beräkningsintensiv verksamhet. I USA finns flera exempel på hur AI-intensiva bolag investerar i kärnkraft för att tillgodose sin egen elförsörjning. Det vore en intressant utveckling i Sverige också.

Mot denna bakgrund föreslår jag en utredning kring hur utbyggnationen av AI-infrastruktur och annan beräkningsintensiv verksamhet kommer att påverka Sveriges långsiktiga behov av el, effekt och nätkapacitet. Samt hur kärnkraft på bästa sätt kan skapa förutsättningar för den förväntade utbyggnaden av AI-datacenter med mera och därmed minska effekterna på det befintliga elsystemet.

Tobias Andersson (SD)